

Motion till riksdagen

1989/90:Fö22

av Göthe Knutson och Gullan Lindblad

(båda m)

med anledning av prop. 1989/90:9 om arméns utveckling och totalförsvarets planeringssystem, m.m.

Stab och förvaltningar i Mellersta militärområdet

I våras beslutade riksdagen på regeringens förslag att slå samman Bergslagens militärområde, Milo B (vars stab ligger i Karlstad) med östra militärområdet, Milo Ö (Strängnäs) till ett nytt militärområde. Undertecknade motionärer anförde en rad starka skäl *mot* en sådan ny indelning och röstade emot regeringsförslaget, som dock blev riksdagens beslut.

Mellersta militärområdet blev därmed ett faktum.

Nu återkommer regeringen (prop. 1989/90:9) med förslag om att lokalisera Mellersta militärområdets stab och förvaltningar till Strängnäs.

Vi avvisar detta förslag och anser att Karlstad är en lämpligare lokaliseringsort. Vi föreslår därför att i första hand *staben* för det nya militärområdet (som sträcker sig tvärs över Mellansverige) skall förläggas till *Karlstad*.

Även förvaltningarna bör till Karlstad

Vi tar fasta på propositionens argumentering för samlokalisering av stab och förvaltningens ledning i militärområdet och föreslår därför riksdagen att även förvaltningarnas respektive ledningsorgan placeras i Karlstad i stället för i Strängnäs.

Enligt tidigare gjorda beräkningar kommer den nya miloorganisationens operativa ledning att uppgå till 170 à 180 befattningshavare. Försvarsminister Roine Carlsson vill nu placera dessa i Strängnäs, en ort i det expansiva och överhettade Stockholmsområdet.

Vi motionärer anser att en rad starka skäl talar för *Karlstad* som lokaliseringsort. Vi skall strax återkomma till detta. Och bl.a. bemöta påståenden i propositionen.

Inga hinder för Karlstad, sades det...

Först vill vi emellertid nämna något om överväganden som gjorts och diskussioner som förts kring frågan om skilda lokaliseringsorter för stab och förvaltningsledning. Vi motionärer har kunnat tänka oss att såväl materiel- som verkstadsförvaltningens respektive ledning placerats i antingen Enköping eller Strängnäs om den nya milostaben lokaliserats till Karlstad.

Företrädare för försvarsstaben såg ännu på försommaren i år inga avgö-

rande hinder för att dela upp den nya ledningsorganisationen på Karlstad och endera Strängnäs eller Enköping. Företrädare för Värmland som upp-
vaktade i Stockholm fick faktiskt intrycket att en "delad lokalisering" be-
traktades som fördelaktig.

Inom riksdagens försvarsutskott fanns starkt gehör för att förvaltningsled-
ningen med 60–70 befattningshavare lokaliserades till Karlstad.

Karlstad lika centralt som Strängnäs

I propositionen skriver försvarsministern att milots verksamhet i fred leds
bäst från den centrala delen av militärområdet. Vi frågar oss då vad som me-
nar med centralt. Är det närheten till Stockholm eller en geografisk mitt-
punkt i milot? Låt oss konstatera att Karlstad ligger längre bort från väst-
gränsen än Strängnäs från ostkusten och att avståndet till en geografisk mitt-
punkt torde vara ungefär likvärdigt.

Inte heller i avseende på närhet till krigsuppehållsplats torde Karlstad ha
några egentliga nackdelar i jämförelse med Strängnäs. Tvärt om torde en
omgruppering från Karlstad i ett krigsfall ha klara fördelar i jämförelse med
Strängnäs som ligger i ett för en angripare strategiskt viktigt område.

Vad ÖB själv säger talar för Karlstad

I propositionen förbigår försvarsministern helt de beredskapsmässiga och sä-
kerhetspolitiska aspekterna på lokaliseringsfrågan. Även överbefälhavaren
gjorde sig skyldig till samma uraktlåtenhet när han i ett skede pläderade för
sammanhållen miloindelning i Strängnäs.

Låt oss då erinra om hur ÖB sedan något år tillbaka med stor skärpa beto-
nat vikten av att vi vidtar åtgärder för att förhindra ett "strategiskt överfall"
på Sverige. Angriparens syfte med ett sådant anfall är att åstadkomma en
snabb militär och politisk kollaps. Det bör då riktas mot våra strategiska re-
surser, totalförsvarets infrastruktur och befolkningskoncentrationer och ge-
nomförs som ett överraskande och våldsamt angrepp med flygstridskrafter,
luftlandsättningsstyrkor, amfibieplan och sabotageenheter.

Självklara mål är regeringen, riksdag, viktiga civila och militära lednings-
enheter. De viktigaste målen finns i Stockholmsområdet och Mälardalen.

Det synes då inte särskilt förutseende att också lägga det enda militära
ledningsorganet på högre regional nivå med särskilt ansvar för försvaret i
Mellansverige i samma område.

En mer tillbakadragen gruppering i de västra delarna synes t.o.m. för en
lekman som en självklarhet och framstår som den tämligen självklara lokali-
seringsorten för operativ ledning.

Samtidigt framgår det ganska tydligt att Strängnäs är en riskabel plats för
milots ledning.

Ej dyrare i Karlstad

I propositionen heter det (vi citerar):

Den nya militärområdesstaben kan lokaliseras till Strängnäs utan investe-
ringskostnader. I Karlstad skulle dock krävas vissa investeringar. Härtill

kommer att driftkostnaderna där skulle bli högre än för Strängnäsalternativet. I dessa inräknas resekostnader som torde bli avsevärt större vid en lokalisering till Karlstad.

Detta är ingen korrekt beskrivning. För det första krävs inga som helst lokalinvesteringar i Karlstad om endast milostaben eller förvaltningarna i Mellersta milot förläggs dit. Lokaler finns i förvaltningsbyggnaden Karolinen där Milo Bergslagen med förvaltningsledning i dag har sina lokaler.

Militärbefälhavaren i Milo B, generalmajor Bengt Tamfeldt, har i en redovisning till ÖB den 3 april 1989 redovisat de goda förutsättningarna för lokalisering till Karlstad.

Skulle både stab och förvaltningar placeras i Karlstad skulle – om så önskas – lokaler anvisas av Karlstads kommun – utan betungande investeringskostnader för försvarsmakten eller byggnadsstyrelsen. Detta besked gavs när kommunen deltog i uppvaktningar i Stockholm i maj i år.

Personalförsörjning

Inte heller uppgifterna i propositionen att driftkostnader och resekostnader blir högre vid en lokalisering till Karlstad är helt korrekta. I sin redovisning till ÖB skriver MBB Bengt Tamfeldt att "driftkostnaderna anser jag vara i huvudsak likvärdiga i de båda alternativen. Den högre resekostnaden från Karlstad bör kunna kompenseras av minskade pendlingskostnader."

I dag pendlar nästan hälften av den militära personalen vid milostaben i Strängnäs och förvaltningarna i Enköping. I Karlstad är motsvarande siffra cirka 15 procent. Skillnaderna beror på att personalförsörjningen i Strängnäs bygger på närheten till Stockholmsområdet. Man flyttar inte utan gör lokal, regional och central tjänst i området.

Det finns inget som pekar på att denna pendlingsverksamhet till Strängnäs kommer att upphöra. ÖB själv anger den t.o.m. som nödvändig, i varje fall på kort sikt.

Vi motionärer anser att pendling bör undvikas av flera skäl. Den är dyr (100 000–150 000 per år och pendlare). Den är socialt och familjemässigt olämplig. Dessutom är den beredskapsmässigt dålig.

Karlstad rekryteringsvänligt

Karlstad har visat sig rekryteringsvänligt på ett helt annat sätt än Strängnäs. Även i Karlstad finns möjlighet till växeltjänstgöring (lokalt, regionalt, centralt). Erfarenheterna från etablering av myndigheterna i Karolinen bestyrker detta.

Konkurrenssituationen om personal i Stockholmsområdet är större än i Karlstadregionen: ett förhållande som ger hela detta ärende en regionalpolitisk dimension. Vi motionärer finner det fullt klarlagt att en lokalisering av milostab och/eller förvaltningar till Karlstad är en personalvänligare lösning med möjlighet att i större utsträckning minska de kostsamma pendlingarna. Därmed förbättras också den personella beredskapen vid milostaben.

Vi instämmer således med försvarsministerns påpekande i propositionen att personalförsörjningsfrågorna är viktiga, och vi konstaterar att kraven härvidlag bäst tillgodoses i Karlstad.

Hemställan

Mot. 1989/90

Fö22

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att staben för Mellersta militärområdet skall förläggas till Karlstad,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att materielförvaltningen (ledningen) och verkstadsförvaltningen (ledningen) skall förläggas till Karlstad.

Stockholm den 25 oktober 1989

Göthe Knutson (m)

Gullan Lindblad (m)